

Opnieuw
TRILOGIE *beginnen*

Ina van der Beek

OPNIEUW BEGINNEN

Ina van der Beek

OPNIEUW BEGINNEN

Trilogie

Ongrijpbare schaduw

Over de grens

Als je kunt vergeven

Westfriesland

© 2012 Uitgeverij Westfriesland, Utrecht
Omslagontwerp: Dik Hendriks

ISBN 978 90 205 3088 9
NUR 344

Oorspronkelijke uitgave *Ongrijpbare schaduw* © 2006
Oorspronkelijke uitgave *Over de grens* © 2007
Oorspronkelijke uitgave *Als je kunt vergeven* © 2008

Alle rechten voorbehouden.

ONGRIJPBARE SCHADUW

HOOFDSTUK 1

Langzaam wordt het stiller beneden op het terras. Mieke buigt zich zo ver mogelijk over de rand van het balkon. Maar echt iets onderscheiden daar beneden kan ze niet. Het is te donker, en vanaf de vierde etage is het ook eigenlijk net te hoog om echt contact te maken met beneden.

Ze loopt de hotelkamer weer binnen en gaat op bed liggen. Ed blijft wel erg lang weg. Ze knipt het lampje boven het bed aan en kijkt op haar horloge. Tien over twee is het al. Ze gaat op haar zij liggen en doet haar ogen dicht. Maar ze blijft klaarwakker. Ze voelt een vreemde onrust, die ze niet verklaren kan, maar die ze ook niet kan wegedeneren.

Om halftwaalf is ze naar boven gegaan. Ze was moe. Sinds het begin van haar zwangerschap kan ze de hele dag wel slapen. Ed was toen juist in gesprek geraakt met een jongen die achter de bar stond. In wat moeizaam Engels vroeg de jongen of Ed misschien zin had in een potje biljart, zo meteen als z'n bardienst erop zat. Ed keek een beetje aarzelend naar haar, maar ze had meteen gezegd dat ze het prima vond, omdat ze moe was en toch graag naar boven wilde.

‘Vind je het echt niet vervelend?’ had Ed nog gevraagd.

Natuurlijk vond ze het niet vervelend, had ze gezegd, en dat was ook zo. Ze zijn hier nu drie dagen en Ed heeft zich al vreselijk moeten aanpassen aan haar. Eigenlijk zou ze het liefst 's avonds om negen uur al naar bed gaan, zo moe is ze steeds. En overdag voelt ze zich ook niet echt fit en zit ze het liefst maar een beetje op het strand of op een terrasje. Het is alsof ze hier nog minder energie heeft dan thuis de laatste weken het geval is geweest.

Ze is bijna drie maanden zwanger en ze weet dat dit erbij hoort. Ed is ontzettend lief voor haar en bijna overdreven zorgzaam, en daarom is het ook goed dat hij zich nu even niet hoeft aan te passen aan haar slaapbehoefte.

Hij is een echt avondmens, en ze gunt hem dat potje biljart dan ook van harte. Waarom geeft het dan toch zo'n onbehaaglijk gevoel? Het was de blik in zijn ogen, weet ze. Een onrustige, wat

schuldige blik leek het wel. Een blik die ze niet begrijpt, maar die ze eerder heeft gezien, en die haar onzeker maakt.

Twee jaar zijn ze nu getrouwd, en daarvoor hebben ze anderhalf jaar verkering gehad. Net voordat ze de trouwdatum hadden vastgesteld, heeft ze die uitdrukking in zijn ogen ook gezien. Ze waren toen met een hele groep vrienden en vriendinnen een lang weekend naar Maastricht.

's Zaterdagavond waren ze met z'n allen naar de film geweest, en daarna waren ze naar een terrasje op het Vrijthof gegaan. Het was er druk. Ze hadden eerst een poos binnen aan de bar gestaan. Er was een groep Duitse jongelui, waar ze mee aan de praat waren geraakt; later waren ze met z'n allen buiten op het terras gaan zitten. Toen ze terugliepen naar het appartement dat ze hadden gehuurd, was Ed erg stil geweest en had Mieke voor het eerst die onrustige blik gezien.

De dagen erna was hij stil gebleven en een week later had hij haar ten huwelijk gevraagd. Ze was volkomen verrast; ze hadden weleens gesproken over trouwen, maar dat was voorlopig nog niet aan de orde. Maar Ed had aangedrongen en zij was snel overtuigd. Ze hield van hem, en hij van haar, dus waarom zouden ze langer wachten? Hij bewoonde al ruim een jaar een leuke tweekamerflat, dus woonruimte was ook het probleem niet. Zo zijn ze getrouwd. En het gaat allemaal prima. Natuurlijk zijn er weleens kleine ergernissen of meningsverschillen, maar ze is nog steeds verliefd op hem. En hij is nog even zorgzaam en lief voor haar als de eerste dag.

En nu is ze zwanger! Ed is nog enthousiaster dan zichzelf en zegt iedere dag dat het een meisje moet zijn.

Mieke draait zich om, kijkt nog eens op haar horloge en doet het lampje uit. Vooruit, niet zeuren, ze gaat slapen! Ed is een volwassen kerel, ze hoeft niet als een overbezorgde moeder te blijven waken tot hij thuiskomt.

De volgende morgen wordt ze wakker terwijl de zon naar binnen schijnt. Ze heeft de gordijnen voor de balkondeur gisteravond niet goed dichtgedaan. Ed ligt naast haar en slaapt nog heel vast. Haar

zorgen van vannacht komen haar nu een beetje belachelijk voor.

Heerlijk, weer zo'n zonnige dag. Ze gaat uit bed, pakt een rol biscuitjes en haar boek en gaat zachtjes het balkon op. Ze heeft honger! Ze eet zeven kaakjes achter elkaar op, maar tot lezen komt ze niet. Vanaf het balkon kijkt ze uit over de zee, die nu heel stil en blauw is. Beneden op het terras is het ook nog stil. Het is alsof iedereen nog slaapt. Zacht legt ze haar hand op haar buik. Er is nog niet echt iets te zien of te voelen, maar ze weet dat daar hun kindje groeit. Soms kan ze het nog nauwelijks geloven: zij, Mieke, wordt moeder! Soms kan haar ook een gevoel van angst overvallen: hoe zal het gaan, wat zal de toekomst brengen? Maar nu voelt ze opeens een grote rust over zich komen. God is erbij. Ook bij dit beginnende leven, ook in haar leven met Ed. Ze voelt zomaar tranen over haar wangen lopen; dat gebeurt vaker tegenwoordig; ze is erg emotioneel de laatste tijd. 'Jankerig' noemt ze het zelf. Ach, dat zal er ook wel bij horen. Ze moet opeens in zichzelf grinniken: daar zit ze nou, in haar nachtpon met een rol kaakjes in haar hand te huilen op het balkon!

Ze legt haar boek op het balkontafeltje en loopt de kamer weer binnen. Ed slaapt nog steeds. Ze gaat lekker douchen. Tegen die tijd zal Ed ook wel wakker worden. Ze verheugt zich op het ontbijt; die paar biscuitjes zijn alweer ver weggezakt!

's Middags zitten ze onder een parasol op hun gehuurde strandstoelen, dicht aan de waterlijn.

Mieke leest en Ed ligt met zijn ogen dicht. De hele dag is hij stil geweest. 'Te veel bier, te weinig slaap,' heeft hij verklaard. Hij is rusteloos. Al een paar keer is hij opeens opgesprongen en de zee in gelopen. Dan zwemt hij een eind en laat zich daarna weer zwijgend in zijn stoel zakken. Mieke moet er stilletjes een beetje om lachen. Ze weet dat hij niet goed tegen bier kan. Al na vier, vijf glazen bier wordt hij drukker dan ooit, en de volgende dag heeft hij hoofdpijn. Hij laat het bijna nooit zo ver komen; zo wijs is hij in de loop van de tijd wel geworden. Gisteravond is hij het blijkbaar weer even vergeten.

Om een uur of vijf doet Mieke haar boek dicht. 'Zullen we zo

maar eens gaan?’ vraagt ze. Ed knikt en springt meteen overeind. Even later lopen ze in de richting van het hotel. Mieke betrapt zich erop dat ze alweer loopt te gapen. Ze weet eigenlijk niet of ze slaap of trek heeft. Misschien allebei tegelijk.

‘Erg ben ik hè?’ zegt ze, maar Ed hoort haar niet. Ze schudt aan zijn arm: ‘Hallo, ben ik in beeld?’

Ed slaat z’n arm om haar heen. ‘Sorry, ik was er even niet bij.’

Terwijl ze op de lift staan te wachten, komen er twee meisjes de hal binnen. Ze groeten Ed en kijken naar Mieke. Daarna lopen ze druk pratend de trap op. Mieke kijkt ze na. Het valt haar op dat het ene meisje nog een paar keer over haar schouder kijkt. ‘Ken je die meisjes?’ vraagt ze verbaasd.

‘Nou ja, kennen, ze waren gisteravond met nog een groepje aan de bar, toen ik met Dario aan het biljarten was.’

‘Was het eigenlijk leuk, en hoe laat was je boven?’ Ed haalt zijn schouders op: ‘Mmm, gewoon en ik weet niet precies hoe laat het was, te laat in elk geval. Vanavond gaan we lekker op tijd slapen; misschien kunnen we morgen een auto huren. Dan zien we nog wat van de omgeving.’

De rest van de vakantie gaat rustig voorbij. Ed en Mieke zitten de meeste avonden op hun balkon of drinken wat op een terrasje. Wanneer Mieke Ed na een paar dagen voorstelt nog een avondje te gaan biljarten met Dario, wijst hij dat idee heel beslist van de hand.

‘Ik vind het echt niet erg hoor,’ zegt Mieke. ‘Ik slaap zo veel, en jij bent tenslotte niet zwanger, dus wat mij betreft, kun je best een avondje je eigen gang gaan. Dan ga ik lekker vroeg naar bed.’ Maar Ed wil er niet van horen: ‘We zijn samen zwanger en samen op vakantie, dus we doen het samen rustig aan.’

Mieke ziet dat hij het echt meent. Ze dringt ook niet meer aan, en toch houdt ze het gevoel dat er iets veranderd is tijdens de vakantie. Ze kan het niet benoemen, er niet de vinger op leggen. Ed is zorgzaam en lief voor haar, ze praten veel over de baby, bedenken namen en maken plannen. Nog een paar keer komen ze de twee meisjes tegen. Ze groeten Ed en knikken een beetje naar Mieke. Maar het ene meisje kijkt steeds een beetje vragend naar Ed, vindt

Mieke. Alsof ze iets van hem verwacht. Maar Ed let verder helemaal niet op de meisjes. Hij lijkt ze nauwelijks op te merken.

Wanneer Mieke er nog een keer een opmerking over maakt, kijkt hij haar oprecht verbaasd aan. Ze schaamt zich bijna een beetje: gaat ze nu de jalouse echtgenote spelen, die onraad ruikt wanneer een andere vrouw haar man een keer aankijkt? Maar het vage gevoel van onvrede blijft ergens diep in haar zitten. Ze schrijft het ten slotte maar toe aan haar hormonen. Wanneer de baby er eenmaal is, zal alles weer gewoon en goed zijn.

HOOFDSTUK 2

Mieke zit op de bank met een kopje thee. Buiten regent het. Ziezo, ze doet lekker niks vandaag! Het is de laatste week van de zomervakantie. Vrijdag gaat ze naar school om haar klas alvast een beetje gezellig te maken en de eerste dingen met haar collega's door te praten. Maar vandaag is van haar.

Ed is naar zijn ouders om te helpen met inpakken. Eind van de week gaan ze verhuizen. Het huis is te groot geworden, en de tuin te bewerkelijk. Pa Smit, nog flink en vitaal voor z'n negenenzeventig jaar, had er eerst niet van willen horen: een bejaardenwoning! Het idee, het woord alleen al. Maar z'n vrouw, zesenzeventig, maar oud voor haar jaren, kan eenvoudig niet meer.

Het oude vrijstaande huis waar ze een rustig, wat teruggetrokken leven hebben geleid, is veel te groot voor haar geworden. Zij verheugt zich op de kleine bejaardenwoning, alles gelijkvloers en lekker verwarmd. Ze had al veel eerder willen verhuizen naar een wat kleinere woning, maar haar man had er niet van willen horen, en zoals altijd in haar huwelijk had ze gezwegen.

Ten slotte heeft de huisarts zich ermee bemoeid, en Eds tien jaar oudere zus Emma heeft pa er ook op aangesproken. Maatje heeft reuma. Ziet pa dan niet dat dit koude, ongerieflijke huis haar ziekte alleen maar verergert? En als er iemand is die invloed op pa heeft, is het Emma wel. Zo is het er dan eindelijk van gekomen. De overgang is best groot van het vrijstaande huis naar de bejaardenwoning.

Er moet ontzettend veel worden uitgezocht en opgeruimd. Maar Emma is een paar dagen komen logeren, en Ed heeft ook een paar dagen geholpen. Toen Mieke voorstelde vandaag ook mee te gaan, heeft Ed dat heel beslist van de hand gewezen. ‘Rust jij nog maar even lekker uit,’ zei hij. ‘Nu kan het nog. Volgende week sta je weer de hele dag voor de klas. Dan is het afgelopen met je rust. Laat onze dochter maar extra hard groeien deze week!’ En eigenlijk vindt ze het wel prima zo.

Dit voorjaar zijn ze zelf verhuisd van de tweekamerflat naar een eengezinswoning. Ze heeft daarbij gemerkt dat je ook niet met te veel mensen bezig moet zijn; dan loop je elkaar maar in de weg. En Emma heeft ongetwijfeld de touwtjes stevig in handen.

Diep in haar hart is Mieke eigenlijk een beetje bang voor Emma. Ze is zo resoluut en zelfverzekerd. Ze hebben ook nooit echt de kans gehad elkaar goed te leren kennen. Toen Mieke voor het eerst bij Ed thuis kwam, was Emma al jaren getrouwd en woonde zij met haar man en drie kinderen in het noorden van het land. Alleen met verjaardagen en soms met de feestdagen ontmoeten ze elkaar. Marieke, de oudste dochter van Emma en Jan, is al zestien. Mieke vindt het een beetje raar dat Marieke tante tegen haar zegt; ze schelen nota bene maar acht jaar met elkaar in leeftijd. Maar dat is nu eenmaal zo gegroeid. Mieke heeft meer de neiging tante te zeggen tegen Emma. Want tussen Emma en haar zit zestien jaar verschil. En gevoelsmatig zit er wel dertig jaar verschil tussen hen, denkt Mieke weleens. Ze verbaast zich er vaak over dat Emma en Ed zus en broer zijn. Zo zachtaardig en vriendelijk als Ed is, zo afstandelijk en koel is Emma. Of misschien is het niet zo raar: Emma lijkt qua karakter veel op haar vader, en Ed op z’n moeder.

‘En jij, kleintje, op wie ga jij lijken?’ vraagt Mieke zich af, zachtjes op haar buik kloppend. In elk geval mag je jezelf zijn, denkt ze. Zoals zij thuis altijd mocht zijn wie ze was. Ze heeft dat eigenlijk nooit als bijzonder ervaren. Pas toen ze bij Ed thuis kwam en zag hoe ze daar met elkaar omgingen, begon ze te zien hoe warm en gezellig zij het zelf thuis had, hoe anders de sfeer was. Ze had altijd het gevoel dat Ed nooit zichzelf mocht zijn thuis, dat eigenlijk niet durfde. Niemand was daar in huis ooit uitbundig. Er

werd nooit hard gelachen. Zelf had Mieke altijd het gevoel dat ze op haar tenen moest lopen en de deuren heel zachtjes achter zich dicht moest doen. Toch was pa Smit altijd heel aardig tegen haar, en trouwens ook tegen de rest van het gezin. Het was gewoon de sfeer. Natuurlijk had ze er wel met Ed over gesproken, hoe hij dat voelde en als kind ervaren had.

‘Je haalde het gewoon nooit in je hoofd anders te doen of te denken dan pa wilde,’ zei hij ‘en je wist verdraaid goed wat pa wilde,’ voegde hij eraan toe. ‘Misschien vind je dat wel slap van me, maar op een of andere manier durfde ik zelfs niet meer anders te denken of te willen dan pa. En ik hield toch ook altijd rekening met Maatje; haar wilde ik geen verdriet doen. Ze was altijd zo lief en zacht en probeerde altijd te sussen als er al ooit een conflict dreigde te ontstaan. “Je vader bedoelt het goed; hij heeft het beste met je voor”, zei ze dan. Emma was heel anders. Zij ging dwars tegen pa in als ze het niet met hem eens was, maar op een of andere manier heb ik dat nooit gekund. Net zomin als mijn moeder dat ooit kon. Maar mijn moeder volgt hem uit liefde, en bij mij is het meer ontzag, of misschien toch ook wel een soort respect. Ik kan gewoon niet tegen hem op, Mieke.’

Ze begreep het wel; ze had dat gevoel ook een beetje wanneer ze bij hem thuis was. Pa Smit straalde autoriteit uit, dat was het.

Wanneer Ed tegen etenstijd thuiskomt, is hij stil. Mieke vindt ook dat hij er moe uitziet. Het valt haar opeens op dat hij donkere kringen onder z'n ogen heeft. ‘Voel je je niet lekker?’ vraagt ze. Ed haalt zijn schouders op: ‘Gewoon een beetje moe.’ En hij begint te vertellen over de enorme hoeveelheid boeken die bij zijn ouders op zolder liggen. ‘Emma wilde ze bij het oud papier doen. Had je pa moeten horen! Alles moet mee naar het nieuwe huis. Maar waar het daar moet komen te staan of liggen, geen idee.’ Hij vertelt nog wat verder over het verloop van de dag, en Mieke ziet het voor zich: Emma, die de leiding in handen wil nemen, pa, die het juist anders wil, Ed, die zich er niks van aantrekt en doorgaat met inpakken en Maatje die overal tussendoor loopt en de vrede probeert te bewaren.

‘Ik heb niks gemist, geloof ik,’ zegt ze.

‘Nee,’ zegt Ed, ‘dat heb je zeker niet. Het was weer als vanouds. En pa denkt geloof ik nog steeds dat Emma en ik zestien en zes zijn. Ik zal blij zijn wanneer die verhuizing achter de rug is en ik weer een beetje afstand kan nemen.’ Hij slaat z’n arm om Mieke heen. ‘Meisje, onze kinderen zullen zichzelf mogen zijn, laten we daar vooral voor zorgen. Als je in de loop der jaren bij mij dezelfde trekjes gaat zien als bij mijn pa, moet je me waarschuwen, beloof je me dat?’ Mieke schiet in de lach. ‘Als er één niet op zijn vader lijkt, ben jij dat wel.’ Maar het is geen grapje van Ed, dat merkt Mieke wanneer hij er later in bed weer over begint. ‘Mieke, we zullen ons kind toch accepteren zoals het is hè, ook als we dingen niet begrijpen of anders zien?’

‘Ja natuurlijk, behalve als hij tot tien maanden nachtvoeding wil,’ zegt Mieke.

‘Nee, ik bedoel het serieus, Miek. Een kind, een mens moet de ruimte krijgen om zichzelf te zijn! Ben je dat met me eens?’

Mieke probeert hem in het schemer van de slaapkamer aan te kijken. ‘Jongen, natuurlijk ben ik dat met je eens. Maar je kunt onze situatie toch niet vergelijken met die van jouw ouderlijk huis. Wij zijn toch totaal andere mensen dan jouw ouders. Dus zullen wij ook weer totaal andere fouten maken bij de opvoeding. Daar moet je, denk ik, niet al te krampachtig mee omgaan. Probeer toch je verleden achter je te laten. Jouw vader heeft ook vast het beste met je voorgehad. Je hebt toch ook wel goede, fijne jeugdherinneringen? En je bent verpleegkundige geworden, ook al vond je vader dat eigenlijk geen optie. Je bent toch, ondanks je vaders misschien wat al te grote heerszuchtigheid, geworden wie je wilde zijn? Je bent er sterker door geworden. Probeer het zo te zien. En je weet in elk geval heel duidelijk hoe je het niet wilt voor je eigen kinderen. Maar voorlopig wil je kind nu slapen, en zijn moeder moet slapen en zijn vader ook.’

Ed trekt haar dicht tegen zich aan. ‘Ik houd van je, Miek,’ zegt hij ‘en het komt vast allemaal goed. Dit kind zal zichzelf mogen zijn. Trouwens, je hebt het over *zijn* vader en moeder, maar je bedoelt natuurlijk *haar* vader en moeder! Welterusten.’

Mieke ligt nog een tijdje na te denken over Eds woorden en de

heftigheid daarin. Ze krijgt steeds meer het idee dat er in zijn jeugd veel meer aan frustraties is geweest dan zij weet. Ze denkt pa Smit en zeker Ed aardig goed te kennen, maar soms vraagt ze zich af of dat wel zo is. Misschien zou ze eens wat meer contact moeten zoeken met Emma; wellicht zal ze Ed dan beter kunnen begrijpen.

HOOFDSTUK 3

Emma rijdt de stad uit. Ze is blijven eten bij haar ouders, heeft de afwas nog gedaan voor haar moeder en is na een laatste kopje koffie opgestapt. Dat kopje koffie! Ze schudt geërgerd haar hoofd. Echt weer pa. Hij verandert ook nooit! Zeven uur was te vroeg voor koffie. Zes uur eten, afwassen en dan wachten tot acht uur. Dat is koffietijd. Zo is het altijd geweest en zo moet het blijven. Natuurlijk heeft ze gewoon na de afwas koffie gezet. Ze moet nog een heel stuk rijden voordat ze thuis is, dus ze wilde niet al te laat weggaan. Ze heeft alleen koffie gedronken. Pa wilde nog niet en Maatje paste zich natuurlijk aan, zoals ze zich al ruim veertig jaar aanpast. Emma had zich gewoon afgesloten voor het commentaar op dat kopje koffie. ‘Flauwekul, je kunt best nog een uurtje wachten en dan naar huis gaan. Of je blijft nog een nachtje. Jan redt zich heus nog wel tot morgen met de kinderen. Zo klein zijn ze niet meer. Je hebt trouwens net gegeten. Dan is het niet eens gezond daar meteen een kop zwarte koffie achter aan te gieten.’

Ze had nauwelijks gereageerd, rustig haar koffie opgedronken en haar vader alleen even aangekeken.

‘Verder nog iets, pa?’ vroeg ze, toen ze opstond om haar kopje naar de keuken te brengen. Eigenlijk moet ze er nu, alleen in de auto, wel een beetje om lachen. Ze weet dat ze op hem lijkt. Alles willen regelen. Als er iets verandert, dan alleen als je het zelf voorgesteld hebt. Als ze na de afwas naar huis had willen gaan, zou hij waarschijnlijk gezegd hebben: ‘Niks ervan, je zet eerst een kop koffie voor jezelf en ons en daarna ga je naar huis.’ Maar nu zij het initiatief nam, had hij natuurlijk commentaar.

Het is druk op de weg. Ze moet haar aandacht bij het verkeer

houden. Maar wanneer ze Zwolle voorbij is, wordt het rustiger en laat ze haar gedachten weer afdwalen. Het was een beetje vreemd gevoel geweest, dat alleen logeren bij pa en Maatje. Ze kan zich niet herinneren dat dat ooit eerder gebeurd is sinds haar huwelijk, achttien jaar geleden. Ze is weleens een paar nachties met de kinderen geweest in de zomervakantie, maar nooit alleen. En vandaag, toen ook Ed er de hele dag was, voelde ze weer even de sfeer van zoveel jaar terug, toen ze allebei nog thuis woonden. Hoewel ze nooit als twee volwassen kinderen thuis hadden gewoond. Ed was pas tien toen zij op kamers ging wonen tijdens haar studie. Een kind nog. Maar ze kan zich nog precies voor de geest halen hoe het toen was. En eigenlijk was het vandaag alsof die tijd was blijven stilstaan. Pa praatte nog op dezelfde manier tegen Ed en haar als toen. Zij, Emma, is in zijn ogen veel te zelfstandig. ‘Eigenwijs’ noemt pa het. En Ed vindt hij veel te zacht, te gevoelig. Toen ze aan haar studie voor makelaar begon, had het ook flink gestormd thuis. ‘Makelaar is een beroep voor mannen,’ vond pa. Waarom werd ze geen onderwijzeres of verpleegster. Dat was een prachtig beroep voor een vrouw. Vlak voordat ze het huis uit ging om op kamers te gaan wonen, had ze eens tegen haar vader gezegd: ‘Volgens mij heeft uw God een foutje of een grapje gemaakt. Ik had een jongen moeten zijn, en Ed een meisje!’ In plaats van de ontploffing die ze daarop verwacht had, had haar vader haar alleen maar aangekeken.

‘Kind,’ zei hij toen ‘wat zeg je daar: mijn God? Is Hij dan ook niet jouw God?’

Ze is de pijn in zijn ogen nooit vergeten. De pijn omdat hardop werd uitgesproken wat ze eigenlijk allebei wel wisten: haar vaders God was niet haar God. Misschien was ze zichzelf toen pas voor het eerst echt bewust. Eigenlijk schrok ze zelf ook van haar eigen woorden. Maar het voelde ook als een opluchting, weet ze nu nog. En tegelijkertijd was het ook een beetje eng: alsof ze iets heel vertrouwds losliet en alleen verder ging. Vanaf die dag ging ze niet meer naar de kerk.

Pa had er nog een paar keer met haar over gesproken. En het is gek, maar aan die gesprekken heeft ze goede herinneringen. Pa was toen anders geweest, zachter leek het wel, bewogen. Maar er was

niks door veranderd. Ze had haar keus gemaakt; ze probeerde het pa uit te leggen: haar weerzin tegen de kerkdiensten, de catechisatie, de tegenzin die ze had voelen groeien, ze wilde het niet meer. Ze wilde niet huichelen. Ze wilde haar leven leiden zoals zij het goed dacht. Ze weet dat het haar vader en moeder veel pijn heeft gedaan en nog doet. Soms probeert Maatje erover te praten, maar ze heeft er geen zin meer in. Ze is een volwassen vrouw, haar leven loopt goed. Pa en Maatje moeten leven zoals zij denken dat het goed is, en dat doen Jan en zij ook met hun kinderen.

Toen ze studente was, heeft ze Jan ontmoet. Hij was juist afgestudeerd en als pedagoog begonnen met werken bij een pedagogisch adviesbureau. Jan is van huis uit rooms-katholiek, maar ook voor hem heeft het geloof geen enkele waarde meer. Ze hebben er in het begin van hun verkeringsstijd wel over gepraat, maar voor hen allebei was het iets van vroeger, een stukje nostalgie misschien, niet van belang voor hun toekomst. En ze hebben het goed samen met hun drie kinderen.

Emma is steeds blijven werken. Toen de kinderen nog klein waren, wat minder uren, maar de laatste paar jaar heeft ze het weer wat opgebouwd. En ze zou ook niet anders willen. Ze houdt van haar werk. Ook al vindt pa het nog steeds niks. Ze heeft er vandaag nog aan gedacht, die uitspraak van haar van zoveel jaar geleden: dat zij een jongen had moeten zijn, en Ed een meisje. Toen ze tussen de middag een boterham zaten te eten, vroeg Maatje naar Eds werk. Wat voor dienst hij de komende dagen had, en of het druk was. Emma zag pa bevroren. Opeens was het haar ook opgevallen dat pa nooit naar haar of naar Eds werk vraagt. Opeens begreep ze het: ze hebben allebei het verkeerde beroep gekozen. Zij heeft een ‘mannenbaan’, en verpleegkundige vindt pa een ‘mooi vrouwenberoep’. Eigenlijk moet ze in stilte lachen. Die pa heeft het ook niet getroffen met zijn kinderen! Maar het deed pijn. En ook nu ze er in de stilte van de auto weer over nadenkt, doet het nog steeds pijn. Waarom accepteert pa hen niet zoals ze zijn. Want onder haar stoere zelfverzekerde, misschien wat harde buitenkant weet ze zich het kind dat liefde nodig heeft. Bevestiging, juist ook van haar vader. Haar vader, die ze ondanks alles bewondert, liefheeft. Maatje

zegt weleens: 'Kind, je vader houdt veel meer van jullie dan hij laat merken.'

Maar Emma gaat zich steeds vaker afvragen of dat echt zo is. Houdt hij van Ed en haar of houdt hij van degenen die hij wil dat ze zijn. En hoe zit dat dan eigenlijk bij haar en haar kinderen. En bij haar en Jan? Krijgen zij bij haar wel echt de ruimte om te zijn wie ze zijn? Ze kan zich soms wel ergeren aan de gevoeligheid van Jan. En ook bij het ouder worden van de kinderen kan ze het soms wel moeilijk vinden dat ze zo heel anders over dingen denken dan zichzelf.

O God, laat ik niet dezelfde fouten maken als mijn vader, denkt ze.

En ze weet eigenlijk niet of het 'o God' een stopwoordje of een soort gebed is. Dan gaan haar gedachten naar Ed, haar broertje. Ook al is hij nu dertig, toch is hij nog steeds haar broertje. Eigenlijk kent ze hem nauwelijks. Voor zijn puberteit begon, was ze het huis al uit. Ze zagen elkaar in die jaren ook niet veel. Zij was druk met haar gezin en haar werk. In de weekenden kwam ze nooit bij haar ouders, om het gezeur over de zondag en de kerk te voorkomen, en als ze door de week weleens kwam, zag ze Ed nauwelijks. Hij was druk met school en sporten.

Ze heeft wel de spanning gevoeld die er soms was tijdens de school- en studietijd van Ed. Maar ze was altijd veel te blij geweest dat ze weer kon vertrekken naar haar eigen veilige plekje, zodat ze er nooit al te lang bij stil had gestaan.

Na zijn studie was Ed gaan werken in een ziekenhuis in een naburige stad, en na een tijdje was hij op zichzelf gaan wonen.

Over meisjes hoorde Emma nooit iets. Ze dacht weleens dat hij door het voorbeeld thuis niet bepaald geïnspireerd was om een huwelijkspartner te zoeken. Toen was Mieke in beeld gekomen. Helemaal de ideale schoondochter volgens pa. Lid van de juiste kerk en ook nog eens onderwijzeres! Wat kon pa nog meer wensen! Ondanks de lichte tegenzin die Emma had gevoeld bij die lofzangen van pa, moest ze zichzelf toegeven dat het een aardig meisje was. Hoewel ze eigenlijk ook beseft, dat ze Mieke nauwelijks kent. En dat ze misschien ook haar broer niet echt kent. En dat is toch

wel jammer. Het is toch zo'n beetje haar enige familie. En ze vond Ed er niet echt goed uitzien vandaag. Hij zou toch moeten stralen om zijn aanstaand vaderschap? Of waren ze allebei weer onder invloed van de sfeer van vroeger? Ze weet het niet. Terwijl Emma de oprit van hun huis op rijdt, besluit ze opeens weer met haar eigen nuchtere ik alles maar de tijd te geven en eerst eens te gaan kijken of Jan en de meiden er geen zootje van hebben gemaakt.

HOOFDSTUK 4

Het is een hele rust dat pa en ma Smit eindelijk verhuisd zijn.

Mieke heeft er zelf niet zo veel aan gedaan, maar Ed is bijna elke vrije dag bezig geweest. Eerst met inpakken en opruimen in het oude huis, en daarna nog met inrichten en op orde brengen van de nieuwe woning. Maar eind september is alles dan ook echt klaar. Er staat een bord 'te koop' in de voortuin van het lege huis, maar daar hebben ze verder geen omkijken naar. Emma wilde het huis het liefst zelf in de verkoop nemen, maar dat is geen haalbare kaart; ze woont veel te ver weg. Maar als makelaar kijkt ze heel kritisch naar haar collega's hier uit de omgeving. Eigenlijk vindt ze er geen een goed genoeg.

Mieke heeft er een beetje om gegrinnikt: Emma is echt een kind van haar vader!

Maar nu begint het leven weer een beetje rustiger te worden. De misselijkheid van het begin van haar zwangerschap is helemaal over. Ze slaapt niet meer zo extreem veel en haar weerzin tegen koffie en de geur van gebraden vlees is ook verdwenen. Haar buik begint al aardig te groeien, en daar is ze vreselijk trots op. Ze is nu twintig weken zwanger, dus op de helft. 's Avonds in bed ligt ze heel stil op haar rug te wachten op het zachte gefladder in haar buik, dat steeds duidelijker wordt. Ze wil het Ed zo graag laten voelen, maar dat lukt nog niet. Tijden lang liggen ze doodstil naast elkaar, hij met zijn hand op haar buik, maar het is nog te zacht; aan de buitenkant is het nog niet te voelen.

Overdag gaat het leven zijn gewone gang weer. Ze is druk op

school met haar kleuters. Ze heeft dit jaar voor het eerst groep 3. Ze vindt het erg leuk, maar ook bewerkelijk. De afgelopen jaren heeft ze steeds groep 2 gehad, en dat ene jaar maakt toch een heel verschil, vindt ze zelf. Die vijf-, zesjarigen zijn net wat handiger in dingen als aankleden voor en na de gymles, jassen aantrekken bij het buitenspelen en in tal van andere dingetjes in de klas. Ze heeft ook best een flink grote klas, dus wanneer ze eind van de middag naar huis fietst, is ze behoorlijk moe. Na de kerstvakantie gaat ze met zwangerschapsverlof, en als alles goed verloopt, komt ze omstreeks Pasen terug op school, maar dan voor twee dagen per week. Voor de andere tweeënhalve dag wordt al druk gezocht naar een nieuwe collega, en zijzelf is even hard op zoek naar een betrouwbare oppas. Ed heeft in het ziekenhuis ook al aangegeven dat hij twintig procent minder wil gaan werken. En met zijn onregelmatige diensten zal het er in de praktijk op neerkomen dat ze gemiddeld voor maar één dag in de week een oppas nodig hebben, al zal dat wel een flexibele oppas moeten zijn.

Maar ze heeft nog even de tijd, vindt Mieke. Er zijn dingen die nu meer haar aandacht vragen. Het in orde maken van de babykamer bijvoorbeeld. Daar heeft ze echt zin in. En het bedenken van een naam. Ook al zoiets. Wel vernoemen, of niet. Daar zijn Ed en zij het nog niet helemaal over eens. Eerlijk gezegd ziet ze het niet helemaal voor zich: Jaap Smit! Dat is voor haar haar schoonvader, en niet de zoon van haar en Ed. Ze vindt een naam met een mooie betekenis of een bijbelse naam veel mooier. En hoewel Ed zegt dat hij Jaap nou ook niet echt een naam van deze tijd vindt, lijkt het er toch wel op dat hij ook hierin zijn vader tegemoet wil komen. Mieke begrijpt dat niet. Aan de ene kant wil Ed afstand nemen van zijn vader, maar aan de andere kant is hij nog steeds het jongetje dat alles wil doen om zijn vaders gunst te winnen.

Wanneer Mieke er op een avond weer over begint, valt Ed haar een beetje bot in de rede.

‘Bedenk maar een leuke meisjesnaam, Miek, het wordt toch een meisje.’

Opeens is Mieke het zat, die steeds weer terugkerende opmerkingen dat het een meisje wordt.

Door de geboorte van hun eerste kind verandert Ed in *Ongrijpbare schaduw* dusdanig dat zijn vrouw Mieke hem haast niet meer herkent. Wat is er met hem aan de hand? In *Over de grens* verhuizen Annemarie en Erik met hun dochtertje Nina naar Delft. Annemarie krijgt nieuwe vrienden en terwijl Erik wordt opgeslokt door zijn werk, wordt de band tussen Annemarie en Jan steeds inniger. Het afsluitende deel van deze trilogie *Als je kunt vergeven* gaat over Nina, die in Utrecht haar jeugdvriendje Max jaren later weer ontmoet. Is er meer tussen hen dan een vriendschap?

Ina van der Beek schrijft eigentijdse familieromans. Het eerste deel van deze trilogie was haar debuut als romanauteur. Dat maakt dit boek en de vervolgdelen heel bijzonder, voor de auteur zowel als voor de lezers.

Westfriesland

ISBN 978 90 205 3088 9 NUR 344

9 789020 530889

www.uitgeverijwestfriesland.nl